

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

*За матеріалами В. С. Дмитришина,
заступника голови Державного департаменту
інтелектуальної власності*

Інформаційне забезпечення процесу експертизи заявок на об'єкти промислової власності та його вдосконалення. Комплектування фондів патентної документації

Інформаційне забезпечення функціонування державної системи правової охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності здійснюється за двома основними напрямками: інформаційне забезпечення процесу експертизи заявок на об'єкти промислової власності (ОПВ) та задоволення потреб громадськості України в інформації щодо об'єктів промислової власності. Відповідно до цих напрямів національною та зарубіжною патентною документацією постійно комплектується Патентно-інформаційна база експертизи (ПІБ) та Фонд патентної документації громадського користування (ФГК) Станом на 1 червня 2007 року патентно-інформаційна база експертизи налічує 11 565 дисків, а фонд патентної документації громадського користування – 12 000 дисків. Крім того, Держдепартамент забезпечує безоплатне комплектування національною патентною документацією патентних фондів установ науково-технічної інформації (НТІ) України.

Для полегшення пошуку у фонді російських патентних документів використовується Довідково-пошуковий апарат до фонду описів винаходів Росії за 1994–2005 рр. на DVD-ROM.

Експерти широко використовують безоплатні патентні бази даних, подані на вебсайтах ВОІВ, ЄПВ, відомств промислової власності Німеччини, США, Японії, а також патентно-інформаційну систему Євразійського патентного відомства ЕАРПІС. Для доступу експертів до непатентної літератури вже третій рік поспіль укладаються договори з комерційними провайдерами на користування через Інтернет БД ВІНІТІ та Інтернет-послугою "Все энциклопедии Рубрикона".

Для забезпечення доступу експертів Укрпатенту до бази даних ЄПВ ЕРОQUE у співробітництві з ЄПВ підготовлено до підписання Угоду стосовно надання Укрпатенту тестового доступу до послуги ЄПВ ЕРОQUE Net.

Крім електронних баз всесвітньо відомого видавничого дому Springer та Ганноверської технічної бібліотеки (у рамках проекту INTAS "Доступ до електронних журналів для вчених Нових Незалежних Держав") задіяно електронні ресурси найбільших у світі видавництв ELSEVIER та EBSCO Publishing (Королівство Нідерланди).

Розпочато формування бази знань Укрпатенту, яка містить першоджерела в електронному вигляді, зокрема періодичні видання, надані провідними бібліотеками та інформаційними установами м. Києва.

У ФГК представлена патентна документація 65 країн (з 49-ма Україна здійснює

міжнародне науково-технічне та військово-технічне співробітництво) і 4 міжнародних та регіональних організацій (ВОІВ, ЄПО, ЄАПО та ОАП): офіційні бюлетені на паперовому або електронному носіях, а реферати і описи – переважно на CD-ROM або DVD-ROM. Склад ФГК та відомості про його поповнення щоквартально публікуються в розділі "Інформаційні ресурси" на веб-сайтах Держдепартаменту (<http://www.sdip.gov.ua>), Укрпатенту (<http://www.ukrpatent.org>) та УкрЦППП – філії Укрпатенту (<http://www.ipcent.kiev.ua>). На веб-сайтах Держдепартаменту та Укрпатенту також подаються актуалізовані переліки адрес безоплатних патентних та науково-технічних баз даних.

До України надходить патентна документація із 45 зарубіжних країн і 3 міжнародних та регіональних організацій інтелектуальної власності. Відповідно Укрпатент як центр міжнародного обміну надсилає офіційний бюлетень "Промислова власність" на CD-ROM до 45-ти, а національний CD-ROM "Винаходи в Україні" – до 20-ти зарубіжних відомств інтелектуальної власності.

Дані стосовно українських патентних документів надсилаються до ЄПВ, що забезпечує надійне підґрунтя для успішного двостороннього співробітництва з цим провідним відомством, зокрема є однією з умов надання доступу до бази даних ЄПВ EPOQUE.

Розвиток веб-сайтів

Держдепартаменту та Укрпатенту

Система правової охорони інтелектуальної власності представлена у мережі Інтернет веб-сайтами Держдепартаменту, Укрпатенту та УкрЦППП.

Працюють три версії (українською, російською, англійською мовами). Щоденно поповнюється стрічка новин. Кожного місяця зростає відвідування веб-сайту.

Постійно діє інформаційний блок "Акту-

ально"; рубрику "Каталог послуг" доповнено новими матеріалами, зокрема формами офіційних бланків; розміщено оновлений Реєстр патентних повірених з розширеними можливостями пошуку та подання інформації; рубрику "Запитання голові ДДІВ" (працює в режимі *онлайн*) реорганізовано в "Електронні приймальні керівництва ДДІВ". Країнами-відвідувачами сайту є США, Росія, Білорусь, Німеччина, Польща, Молдова, Чехія, Нідерланди, Франція, Канада, Італія, Австрія та ін.

Головну увагу відвідувачів веб-сайту Укрпатенту привертає інформація щодо подання заявок на об'єкти промислової власності, бази даних та інформаційно-довідкові системи, а також законодавчі акти.

Від 1 червня 2007 року доступ до баз даних "Винаходи (корисні моделі) в Україні" та "Промислові зразки, зареєстровані в Україні" надається безкоштовно у повному обсязі.

Веб-сайт Укрпатенту постійно посідає провідні позиції серед 70 учасників у розділі "Експертиза" загального рейтингу сайтів www.topping.com.ua.

Сьогодні проводиться робота над створенням веб-порталу державної системи охорони інтелектуальної власності.

Офіційні та інформаційні видання

- За останній період значно збільшилися обсяги інформації, яка публікується в офіційному бюлетені "Промислова власність". Починаючи від квітня 2007 року офіційний бюлетень "Промислова власність" виходить двічі на місяць – 10 та 25 числа. Крім того, здійснюється щомісячний випуск таких патентно-інформаційних продуктів на оптичних носіях інформації:
- офіційного бюлетеня "Промислова власність" на CD-ROM;
- CD-ROM "Винаходи в Україні", який містить відомості про зареєстровані патенти (декларційні патенти) України на

- винаходи (корисні моделі) у вигляді структурованої інформації;
- CD-ROM "Знаки для товарів і послуг, які зареєстровані в Україні", що містить відомості про реєстрації знаків для товарів і послуг за поточний місяць, а також бібліографічні дані, зображення знаків та перелік товарів і послуг, згрупованих за класами згідно з Міжнародною класифікацією товарів і послуг для реєстрування знаків;
- DVD "Знаки для товарів і послуг, які зареєстровані в Україні" з відомостями про всі зареєстровані в Україні знаки для товарів і послуг за період від січня 1993 року до дати поточної реєстрації.

Продовжується робота з удосконалення національної патентної документації. Зміни форми та змісту подання відомостей, що публікуються в офіційному бюлетені "Промислова власність" та річному покажчику до нього, обумовлені відповідними змінами в нормативно-правовій базі сфери інтелектуальної власності України. Починаючи з дев'ятого номера офіційного бюлетеня запроваджено нові (за структурою, формою та дизайном) охоронні документи України на об'єкти промислової власності, відомості про які публікуються в офіційному бюлетені.

З метою забезпечення широкого кола користувачів інформацією стосовно національної патентної документації, основних положень нормативно-правової бази, що безпосередньо впливають на створення, удосконалення та уніфікацію патентної документації, а також видів охоронних документів України, які засвідчують набуття права на об'єкти промислової власності, було підготовлено та видано друком методичний посібник "Патентна документація України". Крім того, видано такі методичні рекомендації та практичні посібники:

- "Складання та подання заявки на видачу

- патенту України на промисловий зразок";
- "Складання та подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг";
- "Особливості подання міжнародної заявки";
- "Методичні рекомендації щодо складання та подання заперечення до Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності".

Фахівці Укрпатенту в галузі патентної документації та стандартизації беруть активну участь у заходах, що здійснюються в рамках діяльності Робочої групи зі стандартів та документації Постійного комітету ВОІВ з інформаційних технологій.

Для забезпечення термінологічної та лінгвістичної підтримки національної системи охорони інтелектуальної власності у 2006-му році Держдепартамент завершив цикл публікацій неофіційних перекладів українською мовою деяких стандартів ВОІВ.

Забезпечення публікацій у сфері авторського права

Стосовно інформаційного забезпечення у сфері авторського права слід зазначити, що починаючи від 1997 року видається "Каталог державної реєстрації" (один раз на рік) та офіційний бюлетень "Авторське право і суміжні права" (видається від 2002р. два рази на рік). Окрім відомостей про реєстрацію авторського права на твір та реєстрацію договорів, які стосуються права автора на твір, в офіційному бюлетені подаються відомості про облік організацій колективного управління.

Впровадження нових інформаційних технологій в інформаційно-технологічні процеси діловодства за заявками на об'єкти промислової власності

На даний час в ДП "Український інститут

промислової власності" впроваджено автоматизовані системи діловодства за заявками на винаходи та корисні моделі, знаки для товарів і послуг, промислові зразки.

Робочі місця експертів та спеціалістів обладнано програмно-технічними комплексами на основі сучасних комп'ютерів, підключених до локальної мережі, що об'єднує понад 600 робочих станцій.

Проаналізувавши досвід впровадження інформаційних технологій у Всесвітній організації інтелектуальної власності та патентних відомствах провідних зарубіжних країн, визначимо першочергові завдання:

- побудова системи електронного технологічного та загального документообігу, котра передбачає використання електронних документів;
- створення та актуалізація центрального електронного архіву документів (ЦЕАД);
- розробка та поетапне впровадження системи електронного подання матеріалів заявок на ОПВ із застосуванням електронного цифрового підпису;
- створення єдиного централізованого електронного реєстру вхідних документів (заявочних первинних та вторинних);
- створення ряду інформаційно-реєстраційних та інформаційно-довідкових систем для потреб експертизи, ведення державних реєстрів охоронних документів на ОПВ, а також для патентно-інформаційного забезпечення заявників, патентних повірених та інших зацікавлених користувачів.

ЦЕАД є основним структурним підрозділом системи електронного технологічного документообігу, призначеним для зберігання, генерації, обробки, пошуку електронних документів, що стосуються ОПВ. Тут накопичуються як первинні, так і вторинні матеріали (документи) щодо заявок. Формати

представлення документів дозволяють здійснювати їх пошук за ключовими словами, номерами, датами. Документи в ЦЕАД групуються за номерами заявок. Так вирішується задача організації "електронного досьє" заявок. Документи зберігаються як в оцифрованому вигляді, так і у форматі зображення, що дає змогу отримати копію оригінального документа.

Починаючи від другого півріччя 2006 року розпочато дослідну експлуатацію ЦЕАД. Для його актуалізації впроваджено технологію поточного сканування вхідних документів, їх розпізнавання, оцифрування та перетворення форматів.

Одночасно розроблено технологію створення та завантаження до електронного архіву і технологічної бази даних автоматизованої системи "Винаходи" ретроспективних патентних документів, а саме повних описів до патентів на винаходи у форматі зображень, формул, рефератів.

Запроваджено систему електронного подання заявок на ОПВ. Головною метою впровадження цієї системи є забезпечення заявників та їхніх довірених осіб (патентних повірених) сучасними програмно-технологічними засобами, що дозволять здійснювати автоматизовані процедури підготовки, оформлення, контролю і передачі матеріалів заявок на ОПВ та процедури електронного обміну інформацією із закладом експертизи.

Онлайн система електронного подання матеріалів заявок на ОПВ із застосуванням електронного цифрового підпису впроваджена в експлуатацію в першому кварталі 2007 року після включення в її структуру програмних модулів, що забезпечують накладання електронного цифрового підпису на відповідні документи стосовно заявок на ОПВ. Електронне подання матеріалів заявок на ОПВ в Україні використовуватиметься разом з традиційним паперовим способом подання і стане підсистемою загального

електронного документообігу. Тому водночас з розробкою програмних модулів системи електронного подання матеріалів заявок на ОПВ відпрацьовували алгоритми інтеграції всіх потоків документів у єдину систему електронної реєстрації документів (Е-реєстр) та технологічного документообігу.

Щоб підвищити продуктивність патентно-пошукових робіт в Укрпатенті створено пошуковий портал. Він забезпечує комплексне обслуговування запитів експертів на пошук документації на основі використання єдиного інтерфейсу користувача для доступу до різноманітних джерел (локальних та віддалених) патентної та непатентної документації, зокрема через Інтернет.

Для забезпечення ефективного використання вітчизняними та зарубіжними корис-

тувачами національної патентної документації, класифікованої за українською версією МПК-8, розроблено та впроваджено автоматизовану систему "Управління національною версією МПК".

Із врахуванням потреб заявників створено локальну інформаційно-довідкову систему, що є інформаційним кіоском, розташованим у фойє Укрпатенту. Заявники можуть самостійно переглядати типові запитання та отримувати на них відповіді. В систему можна вводити нові запитання, відповіді на які буде підготовлено та розміщено в системі.

Для роботи з інтерактивними базами даних, впровадженими для доступу через мережу Інтернет у попередні роки, розроблено нові інтерфейси з розширеними функціональними можливостями пошукових систем.